

آموزش بدون مدارس در دوران کووید - ۱۹

ترجمه روح‌الله خلیلی بروجنی^۲
یونگ ژائو^۱

مقدمه

«توفوو^۱ پنیر نیست.» سخنی است که من به گروهی از معلمان یک مدرسه ابتدایی^۲ گفتم؛ مدرسه‌ای در هنگ‌کنگ که مصمم بود بحران کووید-۱۹ را به فرصتی برای بازنگری در آموزش تبدیل کند. گفتم: «توفوو پنیر نیست، بنابراین نباید انتظار داشته باشیم که بو و مزه‌ای شبیه پنیر داشته باشد.» همچنین گفتم: «نباید وانمود کنیم که پنیر است یا تلاش کنیم بگوییم که طعم و بویی شبیه پنیر دارد.»

مطلبی که سعی در بیان آن داشتم این بود که به آن‌ها تفهیم کنم باید این واقعیت را بپذیریم که مدارس بسته شده‌اند؛ و نباید تظاهر کنیم که می‌توانیم آموزش آنلاین را کاملاً شبیه آموزش حضوری بدانیم؛ ما تنها می‌توانیم بهترین شرایط را از موقعیت به وجود آمده فراهم کنیم. در آخرین مطلب وبلاگم^۳ نیز این ایده را توضیح دادم:

«نمی‌توان تمام عملکردهایی را که مدارس در جامعه دارند با آموزش آنلاین جایگزین کرد، اما از آموزش آنلاین می‌توان خیلی بیشتر از فقط یک نسخه فشرده و کوچک از آموزش حضوری انتظار داشت.»

در طی چند هفته گذشته، در بسیاری از کشورهای دنیا، وقتی من با معلمان و متولیان سیاست‌گذاری در آموزش و پرورش گفت‌وگو کردم عمیقاً تحت تأثیر تعهد و فداکاری جهانی در فراهم کردن بهترین تجربه آموزشی برای دانش‌آموزان به‌خاطر همه‌گیری کووید-۱۹ قرار گرفتم. افزون بر این، بسیاری از اقدامات افراد و سازمان‌ها، الهام‌بخش و مشوق من شدند تا درباره چگونگی تعلیم و تربیت در آینده تجدیدنظر کنم؛ از جمله اینکه به نظر می‌رسد وجه مشترک تمام روش‌های نوآورانه «عدم بازگشت به همان روش‌های آموزشی پیشین، پس از بازگشت به همان مدرسه» است.^۱ هر چند متأسفانه، تمایل بیشتر افراد، به جز گروهی کوچک از معلمان نوآور، بازگشت به همان مدرسه و همان روش آموزشی است؛ در حال حاضر بیشتر دولت‌ها و مسئولان آموزش و پرورش آن‌ها به جای استفاده از فرصت‌های به وجود آمده ناشی از این بحران، فقط در حال مدیریت بحران هستند. از این رو، من تصمیم دارم درباره فرصت‌های به‌وجود آمده، به تدریج مجموعه مطالبی را در وبلاگم بنویسم و برای استفاده از این فرصت‌ها پیشنهادهایی را ارائه دهم. موضوع را با تجدیدنظر در برنامه درسی و اینکه «آموزش چیست؟» شروع می‌کنم.

دست نگه دارید و دوباره فکر کنید:

چه چیزی ارزش آموزش و یادگیری دارد؟

کووید-۱۹ این فرصت نادر را به ما داده است که آنچه را همیشه آموزش می‌داده‌ایم (یا تلاش برای آموزش آن داشته‌ایم) به دلایل زیر بررسی کنیم. **اول:** کووید-۱۹ سبب شده است تا بسیاری از آزمون‌ها، که دانش‌آموزان را در معرض استرس و فشار عصبی قرار می‌داد لغو شوند و دست‌کم فشار «آموزش برای ارزش‌یابی»، هر چند به‌طور موقت، از بین برود.

دوم: برای پذیرش دانشجو در دانشگاه‌ها باید به مدارک دیگری غیر از نمرات آزمون استناد شود. اکنون بسیاری از دانشگاه‌ها اعلام کرده‌اند که تصمیم دارند در آینده از نمرات آزمون‌های استاندارد برای پذیرش دانشجو استفاده نکنند. این تصمیم ممکن است برای برخی موقتی و برای برخی نیز دائمی باشد؛ زیرا به دلیل وجود کووید-۱۹ تعداد دانشگاه‌هایی که درصدد

کاهش الزام نمرات آزمون هستند افزایش یافته است.

سوم: در جریان بحران کووید-۱۹ دولت‌ها و نهادهای رسمی دیگر نمی‌توانند انتظار داشته باشند که مدارس از برنامه درسی تجویزی پیروی کنند.

چهارم: آموزش آنلاین برای آموزش‌های با کیفیت بالا، در خصوص برخی از دروس که به‌طور سنتی مهم و باارزش‌اند، مناسب نیست.

پنجم: ملزم نمودن دانش‌آموزان به یادگیری مطالب مشابه، با سرعت و میزان یکسان، و همچنین ارزش‌یابی از آموخته‌های آن‌ها با آزمونی مشابه، غیراخلاقی و ناعادلانه است؛ چرا؟ زیرا محیط‌های یادگیری آن‌ها به دلیل وضعیت خانوادگی‌شان به همین اندازه نابرابر و ناعادلانه است.

ششم: در طول این بحران، عموم مردم، و به‌ویژه والدین، قبل از هر چیز نگران سلامت جسمی و نیز سلامت اجتماعی و عاطفی فرزندان‌شان هستند تا محتوای علمی و آموزشی. بنابراین سیاست‌گذاران آموزشی و معلمان باید به این موضوع نیز توجه داشته باشند.

به این ترتیب ضرورت دارد سیاست‌گذاران آموزشی، مدیران مدارس، معلمان و والدین به‌طور جدی در کار خود تجدیدنظر کنند و به این سؤال جواب دهند که: آیا لازم است، در آموزش آنلاین، مدرسه را شبیه‌سازی کنیم و هر آنچه را که قرار بود در مدرسه آموزش دهیم اینجا هم آموزش دهیم؟ آیا این منطقی و خردمندانه است که از هر دانش‌آموزی بخواهیم با وجود شرایط خاص فردی خود مطالب مشابه را در زمان یکسان و مانند قبل یاد بگیرد؟ آیا این به نفع دانش‌آموزان و معلمان است که آن‌ها را ملزم به پیروی از همان برنامه درسی تجویزی کنیم، چنان که گویی هنوز در مدرسه هستند؟ پاسخ من به هر سه سؤال «منفی» است!

امکانات جدید: شایستگی‌های جهانی و دیجیتالی

با این توصیف، اکنون یک فرصت عالی به دست ما آمده است برای آموزش «مطالب متفاوتی» که آرزو داشتیم آموزش دهیم اما فضا و زمان کافی را

کووید-۱۹
سبب شده
است بسیاری
از آزمون‌ها، که
دانش‌آموزان
را در معرض
استرس و فشار
عصبی قرار
می‌داد لغو شوند
و دست‌کم فشار
«آموزش برای
ارزش‌یابی»،
هر چند به‌طور
موقت، از بین
برود

برای اجرای آن - در برنامه آموزشی مدرسه - نداشتیم. شایستگی‌های جهانی و دیجیتال دو نمونه از آن مطالب متفاوت هستند.

****

جهانی، و افزون بر این‌ها به لزوم اشتیاق و توانایی در انجام اقداماتی برای ایجاد تغییرات مثبت در جهان تأکید می‌کنم تا همه انسان‌ها بتوانند در صلح و سعادت زندگی کنند.

افزایش اهمیت شایستگی‌های جهانی

اکنون شایستگی‌های جهانی، در میان همه‌گیری کووید-۱۹، ضرورت بیشتری یافته است. در سال‌های اخیر ما شاهد ظهور جریان‌های بیگانه‌هراسی، نژادپرستی، ملی‌گرایی و انزواگرایی^{۱۲} در جهان بوده‌ایم و اکنون همه‌گیری بیماری کووید-۱۹ اوضاع را تشدید کرده است. لذا جامعه به هم پیوسته و وابسته انسانی با خطر افزایش درگیری و خشونت، بی‌ثباتی اجتماعی، احتمال رکود اقتصادی، سلب اعتماد، آسیب دیدن منافع مشترک مانند محیط‌زیست و نابرابری و بی‌عدالتی، روبه‌رو شده است. این وضع را می‌توان ناشی از حماقت، جهل، کژاندیشی، حرص و طمع برخی سیاستمداران و شرکت‌های بزرگ دانست که آینده بشر را نیز تهدید می‌کند. به نظر من تنها با آموزش است که می‌توان به تغییرات مثبتی امیدوار بود. می‌توان امید داشت که از طریق آموزش و پرورش، دانش‌آموزان امروز که رهبران سیاسی و تجاری و فعالان اجتماعی و شهروندان آینده هستند، درک بهتری از انسجام و وابستگی متقابل انسان‌ها پیدا کنند و به قدر کافی زیرک باشند تا بتوانند از اقدامات کوتاه‌بینانه‌ای که منجر به فاجعه‌های بلندمدت می‌شوند، اجتناب کنند.

فرصتی نادر برای آموزش شایستگی‌های جهانی

متأسفانه، به دلیل گسترش سیاست‌های جهانی ملی‌گرایانه و محافظه‌کارانه در چند سال اخیر، اشتیاق و علاقه به شایستگی‌های جهانی در آموزش و پرورش کاهش یافته است. اما با بحران کووید-۱۹، زمان آن فرا رسیده است که توسعه شایستگی‌های جهانی به برنامه محوری آموزش و پرورش تبدیل شود. نه تنها به دلیل اینکه این امر ضروری‌تر و مهم‌تر شده است؛ بلکه به این دلیل که همه‌گیری کووید-۱۹ زمینه‌ای مناسب را برای اجرای این کار فراهم کرده است. اولاً، همه‌گیری کووید-۱۹ زمینه‌ای گران‌بها برای توجه به شایستگی‌های جهانی، و نگاهی دوباره به انسجام و وابستگی متقابل انسان‌ها فراهم کرده است. ثانیاً چون دانش‌آموزان در خانه تنها شده‌اند (و خواهان ارتباطات

از مدت‌ها قبل، از «شایستگی‌های جهانی» و «دیجیتال» به‌عنوان دو توانایی از توانایی‌های مهم قرن بیست و یکم نام برده شده است. در سال ۲۰۰۹ در کتابم با عنوان **درگیر راه یا رهبری راه: آموزش و پرورش آمریکایی در عصر جهانی شدن**^۸ افزون بر دنیا‌های محلی و جغرافیایی، موضوع ظهور دو دنیای جدیدی را به میان آوردم که انسان‌ها به‌زودی در آن‌ها زندگی خواهند کرد؛ دهکده جهانی و دنیای مجازی (دیجیتال)^۹. باور دارم که این دو دنیا در زمینه فعالیت‌های اقتصادی، تأثیرات سیاسی، زندگی اجتماعی و دوستی، و همچنین آموزش، به واقعیت تبدیل شده‌اند. امروزه توانایی موفق زیستن در این دو دنیا مهم‌تر از همیشه است، به‌خصوص با توجه به تغییراتی که کووید-۱۹ در جهان به وجود آورده است. با وجود این، سیاست‌گذاران آموزشی و مدارس، علی‌رغم استقبال گسترده از اهمیت این دو دنیا در مقام نظر، به ندرت تلاشی جدی و عملی برای کسب این شایستگی‌ها به عمل آورده‌اند.

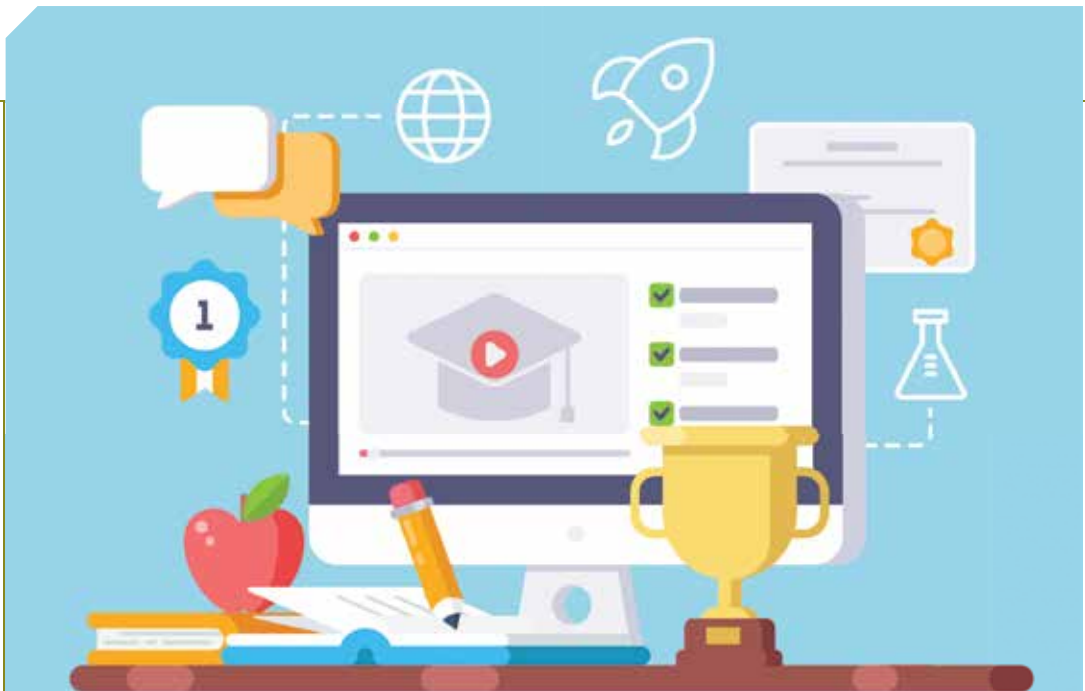
تعریف من از شایستگی‌های جهانی

وقتی به نوشته‌هایم درباره شایستگی‌های جهانی مراجعه کردم، شگفت‌زده شدم که عبارت زیر را در سال ۲۰۰۹ در مقاله‌ای آورده‌ام که در مجله راهبری آموزشی^{۱۰} منتشر شده است:

در حالی که این کلمات را می‌نویسم، جهان با یک بحران بی‌سابقه اقتصادی و یک ویروس کشنده (H1N1) روبه‌روست. هر دو بحران شوک‌های بزرگی هستند که نشان می‌دهد نسل بشر وارد عصر جدیدی شده است که در آن مرزهای جغرافیایی و سیاسی، دیگر برای جداسازی شش میلیارد عضو آن در سراسر جهان کارایی ندارند.

درباره شایستگی‌های جهانی تعریف‌های متفاوتی وجود دارد. تعریف من به ماهیت انسجام و وابستگی متقابل بشریت در دنیای جهانی^{۱۱} و به تعبیر دیگر دهکده جهانی متمرکز است. در این تعریف، من بر توانایی و دانش مورد نیاز برای درک وابستگی متقابل جهانی، درک اقتصاد جهانی و چالش‌ها و تعارض‌های

می‌توان به تغییرات مثبتی امیدوار بود. می‌توان امید داشت که از طریق آموزش و پرورش، دانش‌آموزان امروز که رهبران سیاسی و تجاری و فعالان اجتماعی و شهروندان آینده هستند، درک بهتری از انسجام و وابستگی متقابل انسان‌ها پیدا کنند

من دنیای مجازی را با یک فرهنگ بیگانه مقایسه کردم. اگر کسی بخواهد با موفقیت در یک فرهنگ بیگانه زندگی کند، باید توانایی‌های مربوط به آن را هم داشته باشد. اگرچه مدارس وظیفه آماده کردن فرزندان برای شایستگی‌های دیجیتال را بر عهده دارند، اما به دلیل تقاضا و فشار بیشتر روی برنامه آموزشی سنتی (که بیشتر روی مطالب درسی تأکید دارد) قادر به آماده کردن فرزندان برای زندگی، یادگیری، کار و معاشرت در دنیای مجازی نیستند. مدارس درس‌های سواد دیجیتال یا فناوری را ارائه می‌دهند، اما در بیشتر موارد، زمان اختصاص داده شده به این درس‌ها محدود است.

به جای آموزش زندگی سالم در دنیای مجازی به دانش‌آموزان، بیشتر مدارس و والدین، به دلیل نگرانی گسترده‌شان، مبنی بر عدم ایمنی و مسئولیت کودکان در استفاده از وسایل دیجیتال، استفاده از این وسایل را ممنوع می‌کنند. اما این ممنوعیت فقط نتیجه عکس دارد؛ بگذریم از اینکه آموزش آنلاین اصولاً ممنوعیت این وسایل را غیرممکن می‌سازد. پس این فرصتی عالی است که به کودکان کمک کنیم تا با صلاحیت و دانش وارد دنیای مجازی شوند. هنگامی که مدارس مجبور به ارائه آموزش آنلاین می‌شوند، دانش‌آموزان باید از فناوری استفاده کنند. آن‌ها مجبورند در دنیای مجازی آموزش ببینند و یاد بگیرند. برای کمک به دانش‌آموزان در تبدیل شدن آن‌ها به دانش‌آموزان پربار و شهروندان مسئول در دنیای مجازی، مدارس باید از این فرصت مناسب برای آموزش شایستگی‌های دیجیتال استفاده کنند.

اجتماعی هستند) بیش از پیش نیاز به یادگیری آنلاین دارند که این سبب می‌شود برنامه‌های آموزشی در خصوص شایستگی‌های جهانی برایشان جذاب‌تر و امکان‌پذیرتر باشند. ثالثاً، شکل و قالب آموزش آنلاین نسبت به آموزش حضوری، بستر مؤثرتری برای تجربه آموزش مشارکتی دانش‌آموزان در سراسر جهان فراهم کرده است.

شایستگی‌های دیجیتال: آموزش زندگی، یادگیری و کار در دنیای مجازی

شایستگی‌های دیجیتال چیزی است فراتر از توانایی استفاده از فناوری اطلاعات، که کودکان اغلب می‌توانند به تنهایی یاد بگیرند. این شایستگی‌ها، مجموعه کاملی از دانش‌ها، مهارت‌ها، توانایی‌های اجتماعی-عاطفی و دانش لازم برای زندگی، یادگیری و کار در دنیای مجازی است. دلیل این امر آن است که همان‌طور که بیش از ده سال پیش در کتابم، با عنوان درگیر راه یا رهبری راه: آموزش و پرورش آمریکایی در عصر جهانی شدن، نوشتیم:

... دنیای مجازی به همان اندازه دنیای فیزیکی، از نظر روان‌شناختی، اقتصادی، سیاسی و اجتماعی واقعی است. آنچه در دنیای مجازی اتفاق می‌افتد، تأثیر به‌سزایی در دنیای فیزیکی دارد. این سخن که بسیاری از ما اکنون در هر دو دنیای فیزیکی و مجازی زندگی می‌کنیم اغراق نیست. اشتباه است این‌گونه فکر کنیم که دنیای مجازی غیرواقعی یا خیالی است (ص ۱۲۸).

پی‌نوشت‌ها

1. Tofu is not Cheese: Re-imagine Educa on Without Schools During Covid 19
۲. یونگ ژائو رئیس بخش آموزش جهانی دانشکده آموزش در دانشگاه اورگان است. آثار وی عمدتاً به پیامدهای جهانی شدن و فناوری در آموزش و پرورش متمرکز است.
۳. سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
۴. توفو مواد غذایی شبیه پنیر است که از شیر سویا درست می‌شود ولی نه طعم و مزه و نه بوی پنیر را دارد.
5. ESF Quarry Bay Primary School (QBS)
6. <http://zhaolearning.com/category/blog/>
7. Not to return to the same education after we return to the same school
8. Catching Up or Leading the Way: American Education in the Age of Globalization
9. global world and the virtual (digital)world
10. ASCD's Educational Leadership
11. global world
12. isolationism

منبع

مرجع این ترجمه، از آدرس زیر قابل دسترسی است.
<https://nepc.colorado.edu/blog/tofu-not-cheese>